

Spolu 11⁹ partizánskych oddielov. Celkový stav mužstva k 1. 10. 44 — 3170 ľudí.

Okrem toho bolo pre skupiny, ktoré vyslal Ukrajinský štáb partizánskeho hnutia a zpravodajské oddelenie Červenej armády, vyčlenených: pre Polovu skupinu — 20 ľudí, Morského skupinu — 15 ľudí, Dibrovovu — 12 ľudí, Petrovovu skupinu — 10 ľudí, pre Krasavinovu skupinu — 9 ľudí atď., a to s úplnou výzbrojou a dostatočným množstvom streliva.

Koncom októbra 1944 zástupca náčelníka štábu partizánskeho hnutia na Slovensku plukovník Asmlov vlastným nariadením podriadil svojim cieľom rotu 155 ľudí zo Suvorovovho oddielu pod velením Danilova, z ktorej sa vytvorilo niekoľko partizánskych oddielov. Partizánsky oddiel pod velením súdr. Chvostikova v decembri 1944 v priestore Hrad—Modrý Kameň nemecké jednotky zničili a začiatkom januára 1945 prešiel v malých skupinách na územie obsadené Červenou armádou. V tom istom priestore bol čiastočne rozbitý aj oddiel Lacko—Svistuna, ktorý prešiel do priestoru Nízkyh Tatier a pripojil sa k brigáde súdr. Jegorova.

Francúzsky partizánsky oddiel v polovici decembra 1944 v čase bojov s nemeckými trestnými expedíciami v priestore Illanovskej doliny južne od Sv. Mikuláša utrpel značné straty na mužstve. V januári 1945 prešiel front na územie obsadené Červenou armádou a z Košíc bol prepravený do Francúzska. [...] ¹⁰

AŮDS ŮV KSU Kijev. Fond 121, op. 1, a. j. 2/1-51. Strojopisný priepis (Z ruštiny preložili JŠ a TS.)*

[1945, február. Kijev] — Zo zprávy o bojovej činnosti partizánskej brigády Jánošík (E. Bielik), predloženej Ukrajinskému štábu partizánskeho hnutia.

Zpráva o bojovej činnosti partizánskej brigády „Jánošík“ pôsobiacej na území Československa v období od 7. 8. 1944 do 1. 2. 1945

Pri plnení uznesenia ŮV KS(b)U a vlády Ukrajiny o ďalšom vedení partizánskeho boja v tyle nepriateľa zorganizoval a sformoval Ukrajinský štáb partizánskeho hnutia paradesantné skupiny z najlepších partizánov, ktorí sa zúčastnili a riadili (viedli) partizánsky boj na Ukrajine.

Rozkazom UŠPH z 2. 8. 1944 bola sformovaná 8-členná výsadvková skupina, do ktorej patrili 4 Rusi a 4 Slováci, a to:

1. Veliteľ skupiny	nadporučík Bielik Ernest F.	Slovák
2. komisár skupiny	st. seržant Mičudík Jozef	Slovák
3. náč. štábu skupiny	nadporučík Jermakov Jakov Dm.	Rus
4. st. radista skupiny	st. seržant Lebedeva Maria Pav.	Ruska
5. radista skupiny	st. seržant Babkin Vasilij Iv.	Rus
6. míner skupiny	st. seržant Murín Ján	Slovák
7. míner skupiny	st. seržant Katrušin Ján	Slovák
8. náč. san. služby skupiny	podporučík Jachina Anisija Ibr.	Baškírka

⁹ Súčet uvedených oddielov je 9.

¹⁰ Zpráva ďalej pokračuje podrobným rozborom činnosti jednotlivých oddielov brigády.

5. augusta 1944, keď dostala a ujasnila si úlohu, bola skupina pripravená plniť bojovú úlohu.

Úlohou bolo:

1. Organizovanie širokých mas obyvatelstva na území Československa a ich včlenenie do partizánskeho boja proti nemeckým okupantom.

2. Bezprostredný boj s nemeckými posádkami a vojenskými jednotkami, dezorganizácia tyla nepriateľa ničením nemeckých úradníkov a miestnych nemeckých orgánov.

3. Agitácia medzi vojakmi a dôstojníkmi slovenskej armády, ktorí sú v službe Nemcov, ich rozloženie a získanie do partizánskych oddielov.

4. Organizovanie diverzných akcií na železničných, cestných a vodných komunikáciách nepriateľa.

5. Nepretržitá výzvedná práca v tyli nepriateľa. Zistiť umiestenie nepriateľských vojsk, jeho pohyby. Pohyb nepriateľových technických prostriedkov, umiestenie veľkých priemyselných podnikov Nemcov, pracujúcich pre obranu, líniu obrany, opevnenia a aj ich budovanie a tak isto uzly obrany a odporu nepriateľa.

Priestor činnosti bol určený:

Mestá Brezno, Banská Bystrica, Liptovský Sv. Mikuláš, Ružomberok. 6. augusta 1944 skupina v počte 8 ľudí vzala so sebou 8 vriec nákladu a odletela na lietadle typu Douglas z kijevskeho letiska smerom na západ.

7. augusta 1944 o 0,30 hod. skupina v počte 8 ľudí šťastne pristála na základňu Štefánikovho partizánskeho oddielu s výnimkou dr. Jachiny Anisije, ktorá si poranila nohu a ležala mesiac v súkromnom byte v dedine Jasenie.

V čase pristátia situácia v našom priestore bola takáto:

1. Civilné obyvateľstvo Slovenska nás privítalo priateľsky, podávalo zprávy o rozmiestení nemeckých posádok. Obyvatelia ochotne robili sprievodcov i prieskumníkov a všemožne pomáhali oddielu.

2. Územie Slovenska bolo okupované Nemcami. Nemecké posádky boli vo veľkých obciach, na dedinách posádky neboli a len vo väčších dedinách bolo slovenské žandárstvo.

Podmienky pre utvorenie partizánskych skupín, oddielov a brigád boli úplne priaznivé.

Okrem nemeckých posádok boli aj posádky slovenské a miešané.

V priestore nášho pristátia, t. j. na vrchu Prašivá, 1648 m, juhovýchodne od mesta Ružomberka terén je lesnatý, pokrytý ihličnatými lesmi, vrúbený železnícou a cestnými komunikáciami. Obyvateľstvo tohto územia tvoria najmä lesní robotníci a žilo pomerne biedne.

8. augusta naša výsadvková skupina odišla do svojho priestoru bojovej činnosti a zastala na západnom svahu vrchu Prašivá, 1648 m.

Zloženie brigády

Keďže sme mali vo výsadvkovej skupine 4 Slovákov, bola vyslaná 9. augusta 1944 prieskumná jednotka smerom na Ružomberok, dedinu Nižný Sliač, aby vyzvedala o posádkach a možnosti nábora ľudí do partizánskeho oddielu. V ten istý deň prišlo s našou prieskumnou jednotkou do nášho oddielu 7 Slovákov spomedzi miestneho civilného obyvateľstva. To nasvedčovalo, že v tomto priestore sú podmienky pre tvorenie partizánskych oddielov a brigád. Za ďalšieho prieskumu v našom priestore činnosti robil sa priebežne nábor miestneho obyvateľstva, čo napomáhalo rýchly rast partizánskeho oddielu.

Početný rast brigády podľa mesiacov bol tento:

7. augusta 1944 — 8 ľudí, výsadvková skupina

1. septembra 1944 — 360 ľudí

1. októbra 1944 — 827 ľudí

1. novembra 1944 — 1287 ľudí

1. decembra 1944 — 1030 ľudí

1. januára 1945 — 885 ľudí

1. februára 1945 — 885 ľudí

Za 22 dní v auguste vzrástol oddiel na 360 ľudí. Treba poznamenať, že veľkú úlohu pri dopĺňaní oddielu ľuďmi zohrali miestne organizácie Komunistickej strany Československa, ktoré posielali do oddielu ľudí z miest: Ružomberok, Liptovský Sv. Mikuláš, Brezno, Banská Bystrica a iných a dávali im písomné odporúčania. Okrem toho oddiel vyčlenil jednotlivé agitačné skupiny, ktoré navštevovali veľké a malé obce nášho priestoru činnosti s úlohou: včleniť do partizánskeho oddielu všetko najlepšie, pokrokovovo naladené obyvateľstvo, najmä mládež. Oddiel sa čiastočne dopĺňal vojakmi československej armády, ktorá bola v službe Nemcov. Rýchly rast počtu príslušníkov oddielu donútil veliteľstvo reorganizovať oddiel na partizánsku brigádu.

12. septembra 1944 partizánsky štáb na území Československa vedený súdruhom Šmidkem schválil organizovanie partizánskej brigády „Jánošík“.

Jánošíkova partizánska brigáda, organizovaná na báze partizánskeho oddielu, bola zložená zo 4 partizánskych oddielov s veliteľstvami po oddieloch:

1. oddiel v počte 228 ľudí.

Veliteľ oddielu

komisár oddielu

náčelník štábu oddielu

2. oddiel v počte 170 ľudí.

Veliteľ oddielu

komisár oddielu

náčelník štábu oddielu

3. oddiel v počte 187 ľudí.

Veliteľ oddielu

komisár oddielu

náčelník štábu oddielu

4. oddiel v počte 223 ľudí.

Veliteľ oddielu

komisár oddielu

náčelník štábu oddielu

st. seržant Katrušín Ján

Vlčko Pavel

Šelepský Imrich

nadporučík Riabykin Ivan F.

Pavan Štefan

Vetoška Jozef

nadpor. Vozňuk Demj. Petr.

Kraut Vojtech

st. seržant Beleckij Nikolaj

st. seržant Murín Ján

Šibo Ján

Pavlikov Arkadij

Veliteľstvo brigády:

nadporučík Bielik Ernest

Mičudík Jozef

nadporučík Jermakov Jakov Dmitr.

podporučík Jachina Anisija Ibrag.

veliteľ brigády

komisár brigády

náčelník štábu brigády

náč. san. služby brigády

pom. náč. štábu brigády podľa

predpísaného počtu 2. triedy

náč. prieskumu brigády

zást. vel. na hosp. úseku

Veliteľ diverznej roty

Kovaľčuk Grigorij Gavril.

st. seržant Fedin Pavel M.

Veleckij

Gusev Iv. Vas.

Tak robila brigáda bojové akcie a priebežne ďalej pracovala za získanie nových bojovníkov do partizánskych oddielov svojej brigády.

Tak boli organizované v októbri 1944 ešte dva nové partizánske oddiely:

5. oddiel v počte 120 ľudí.

Veliteľ oddielu

komisár oddielu

náčelník štábu

6. oddiel v počte 147 ľudí.

Veliteľ oddielu

komisár oddielu

náčelník štábu

staršina Spústa Andrej

Wertheimer Oskar

Kryška František

poručík Král Andrej

kapitán Neumann

David Štefan.

Partizánska brigáda mala už v novembri 1944 6 partizánskych oddielov v celkovom počte 1287 ľudí. Partizánske oddiely boli rozostavené vo svojich obvodoch činnosti. Každému oddielu boli postavené samostatné úlohy.

Toto opatrenie bolo odôvodnené tým, že v ťažko prístupnom horskom teréne, vrúbenom sieťou železničných a cestných komunikácií, dalo sa s brigádou v počte 1287 krajne ťažko manévrovať a brigáda bola nepriateľom ľahko zraniteľná, preto sa v záujme efektívnejšieho využívania partizánskych oddielov prijalo rozhodnutie rozptýliť oddiely.

10. augusta, keď uplynuli tri dni od pristátia výsadkovej skupiny, zorganizoval nepriateľ podľa rozkazu nemeckého veliteľstva útok, na ktorom sa zúčastnili pododdelenia 2. horskej streleckej slovenskej divízie, do ktorej patrili dva pešie prápory, 1 delostrelecký pluk, 1 motorizovaný prápor a jedno prieskumné lietadlo. Keď partizánsky oddiel prieskumom získal zprávu o nadchádzajúcom pohone, načas prešiel do priestoru dediny Bukovec. Vykonaný pohon nepriniesol nijaké výsledky. Táto okolnosť nás jednako donútila urobiť okamžite protiopatrenia, v dôsledku čoho veliteľ Bielik odišiel do Brezna a Ružomberka, kde sa spojil s ilegálnymi komunistickými organizáciami československej komunistickej strany, kam boli pritiahnutí aj predstavitelia dôstojníctva slovenských posádok.

Na poradách ilegálnych straníckych výborov za účasti ilegálnych národných výborov sa uzniesli:

1. že slovenské vojenské jednotky nebudú v týchto obvodoch prekážať rozširovaniu partizánskeho hnutia;

2. pri vynútených pohonoch na partizánov, ktoré budú diktované nemeckými orgánmi, slovenskí vojaci nebudú strieľať na partizánov;

3. bolo určené heslo medzi vojakmi a žandárstvom na jednej strane a partizánmi na druhej. Slovenské žandárstvo sa dobrovoľne zaviazalo posielat do partizánskych oddielov preverených ľudí, o špiónoch, ktorých chytili, podávať zprávy partizánskym oddielom a potom odovzdať ich brigáde.

4. Za povstania slovenského národa proti nemeckým fašistickým okupantom slovenské vojská a žandárstvo prejdú k povstalcom a spolu s partizánmi budú robiť aktívne bojové akcie proti Nemcom.

5. Miestne obyvateľstvo a vojenské jednotky budú pomáhať partizánom materiálom, výzbrojou a strelivom. Už po porade slovenská posádka v Brezne vyčlenila a poslala partizánom potraviny, odevy a čiastočne výzbroj. Okrem toho boli z väzenia vypustení a odovzdaní Jánošíkovmu partizánskemu oddielu politickí väzni v počte 27. V tejto práci poskytol veľkú pomoc major Sekuris (Brezno).

V prvý deň povstania na Slovensku naša brigáda spolu so Sečanského a Jegorovovou brigádou oslobodila z väzenia v Banskej Bystrici 375 politických väzňov. Boli to slovenskí vojaci, ktorí odmietli bojovať proti Červenej armáde, a ilegálni pracovníci československej komunistickej strany.

Zmenšenie počtu príslušníkov brigády z 1287 na 848 sa vysvetľuje takto: 6. oddiel, kde bol veliteľom poručík Král, odišiel v októbri 1944 splniť bojovú úlohu do obvodu Klenovských lazov v počte 147 ľudí, z úlohy sa už nevrátil a do dnešného dňa nie je známy jeho osud, hoci sme poslali niekoľko prieskumných jednotiek, ktoré však nezistili, na ktorom mieste je oddiel. Všetkých ranených, omrznutých a chorých partizánov sme poslali domov a do blízkych dedín na vyličenie.

Vyzbrojenie brigády

Pri vysadení mala skupina k dispozícii:

- 30 samopalov,
- 2 ľahké guľomety,
- granáty, míny a náboje.

Keď počet príslušníkov brigády rýchle rástol, výzbroj privezená výsadbármimi nezabezpečovala vyzbrojenie príslušníkov brigády. Na naše opätovné rádiogramy Ukrajinskému štábu partizánskeho hnutia dostávali sme len sľuby, že nám bude zhodená výzbroj, v skutočnosti sme však nič nedostali a boli sme nútení zaobstarávať si výzbroj, výbušniny a strelivo na mieste, získavať zbrane bojom a využívať ilegálne organizácie komunistickej strany a národné výbory. Treba poznamenať, že okrem ukoristenej výzbroje, ktorú sme získali v procese bojových operácií, brigáda dostala 24. augusta 1944 od ilegálneho výboru komunistickej strany v Banskej Bystrici:

pušiek	—	280
ľahkých guľometov	—	48
granátov	—	500
nábojov	—	14 000
osobných zbraní	—	20

Od slovenskej vojenskej jednotky v obci Harmanec sme 2. septembra 1944 dostali:

pušiek	—	150
samopalov	—	15
ľahkých guľometov	—	35
ťažkých guľometov	—	2
osobných zbraní	—	25
granátov	—	500
nábojov	—	6000

Výzbroj brigády sa dopĺňala — popri zbraniach a strelive zo skladov — výzbrojou, ktorú odovzdávali slovenskí vojaci pri porážke Slovenskej národnej republiky.

Rast výzbroje v brigáde podľa mesiacov charakterizujú údaje, uvedené v tejto tabuľke:

Čís. por.	Dátum	Výzbroj							Strelivo				
		pušky	ľah. guľomety	ťaž. guľomety	samopaly	pištole	PTR	mínomety	delá	náboje (v tis.)	granáty ruč.	míny	granáty del.
1.	7. 8. 1944	2	2	—	30	8	—	—	—	7	50	—	—
2.	1. 9. 1944	280	50	—	30	28	—	—	—	20	550	—	—
3.	1. 10. 1944	673	81	3	63	65	2	4	2	100	850	200	150
4.	1. 11. 1944	1016	116	4	145	75	2	4	1	100	750	150	100
5.	1. 12. 1944	816	99	4	105	75	2	4	1	100	700	150	100
6.	1. 1. 1945	701	85	—	89	68	2	1	1	90	850	50	50
7.	1. 2. 1945	701	85	—	89	68	—	—	—	30	400	—	—

Zmenšenie množstva výzbroje v decembri 1944 a v januári 1945 sa vysvetľuje odchodom 6. oddielu poručíka Kráľa a aj viacerými veľkými bojmi, ktoré musela brigáda zviest v decembri a v januári.

Bojová výstavba brigády

Vnútorňá výstavba brigády, aby čo najlepšie slúžila bojovým úlohám, sledovala tento princíp: brigáda sa delila na 6 partizánskych oddielov po 200—220 bojovníkov. Oddiely sa zase delili na roty. Každý oddiel mal tri roty po 60—80 ľudí. Rota sa delila na 3 strelecké čaty po 20—25 ľudí. Každá čata bola zložená z 3 družstiev po 7—8 ľudí. Okrem toho mala brigáda prieskumnú čatu a v každom oddiele bolo osobitné prieskumné družstvo. V brigáde bola na plnenie hospodárskych prác a zásobovania hospodárska čata v počte 30 ľudí, zabezpečujúcich pre

brigádu potraviny a odevy a ubytovanie brigády. Okrem všetkého už uvedeného mala brigáda záložnú rotu, do úloh ktorej patrila strážna služba a dopĺňanie partizánskych oddielov novými príslušníkmi.

Výstavba, ktorú sme prijali, takticky úplne zodpovedala podmienkam partizánskeho boja v priestore činnosti našej brigády.

Vzdialenosť, ktorú brigáda prešla

V období od 7. augusta 1944 do 1. februára 1945 brigáda prešla v priestore svojej činnosti dovedna 2496 km, počítajúc do toho vzdialenosť, ktorú prešli diverzné a prieskumné skupiny — 1384 km.

Treba poznamenať, že brigáda prešla túto veľkú vzdialenosť v ťažko prístupnom horskom a lesnatom teréne, čo sa ešte značne skomplikovalo v zimných mesiacoch, keď sú hory prikruté hrubou vrstvou snehu. V jednotlivých prípadoch brigáda prešla vzdialenosť 5 km a musela pritom čistiť cestu od snehu lopatami, na čo vynaložila 27 pochodových hodín.

Rozmiestenie brigády v obciach

Činnosť brigády v svojom priestore od 7. augusta 1944 do 1. februára 1945 bola naplnená bojom a brigáda sa rozmiestila v 133 obciach, z ktorých bolo 17 veľkých a 116 malých. Brigáda — prípadne jej diverzné a prieskumné skupiny — zasiahla svojím vplyvom do 200 obcí a svojím stykom s miestnym obyvateľstvom pôsobila naň morálne, čím pomáhala obyvateľstvu ujasniť si správne úlohy partizánov v boji proti nemeckým okupantom. Výsledkom týchto stykov bolo, že obyvateľstvo sabotovalo všetky opatrenia nemeckých orgánov.

Veľké obce, ktoré brigáda obsadila a v ktorých bola umiestená, boli tieto: Ružomberok, Liptovský Sv. Mikuláš, Banská Bystrica, Brezno nad Hronom, Revúca, Tisovec, Hnúšťa, Svätý Kríž nad Hronom, Turčiansky Sv. Martin, Muráň, Zvolen, Poprad, Jelšava, Dobšiná, Vrútky, Trenčín, Žabokreky.

Menšie obce: Jasenie, Predajná, Podbrezová, Valaská, Hronec, Bujakovo, Malužiná, Nižná a Vyšná Boca, Jarabá, Mýto pod Ďumbierom, Bystrá, Gašparovo, Beňuš, Bacúch, Polomka, Závadka, Heľpa, Pohorelá, Pohorelská Maša, Červená Skala, Šumiac, Telgárt, Pusté Pole, Vernár, Stratená, Mlynky, Dedinky, Vondrišiel, Henclová, Hnilec, Hnilčík, Muránska Huta, Nandraž, Kameňany, Rybník, Prihradzany, Ratková, Ploské, Milochov, Ožďany, Klenovec, Polhora, Michalová, Čierny Balog, Dubová, Ráztoky, Nemecká, Svätý Ondrej, Medzibrod, Lučatín, Hiadeľ, Slovenská Lupča, Ulmanka, Dolný a Horný Harmanec, Horná Štubňa, Diviaky, Mošovce, Príbovce, Košťany, Záturčie, Sučany, Biely Potok, Nemecká Lupča, Liptovský Hrádok, Teplička, Kráľova Lehota, Vikartovce, Kubachy, Kravany, Hranovnica, Hrabušice, Liptovská Lúžna, Liptovská Osada, Železnô, Zemianskô, Zemianska Lúžna, Liptovská Štiavnica, Sirk, Železník, Ploské, Rákoš, Záturčie, Kunerad, Príbovce, Vlkanová, Dúbravica, Šajba, Veľká Lúka, Svinná, Bánovce, Malé a Veľké Ostratice, Krušovce, Chynorany, Bošany, Veľké Uherce, Oslany, Bystričany, Čereňany, Zemianske Kostoľany, Veľké Pole, Žarnovica, Bzenica, Hliník nad Hronom, Kamenná Poruba, Stráže, Rajecké Teplice, Valča, Kláštor, Lazany, Belince, Bystrička, Nižná a Vyšná Šuňava, Važec, Východná.

Prechody železničných tratí

Brigáda pri bojových akciách a za pochodov prešla 4 železničné trate 14 rás:

žel. tr. Brezno—Červená Skala	— 3 rásy
žel. tr. Jelšava—Plešivec	— 1 raz
žel. tr. Poprad—Ružomberok	— 7 rás

žel. tr. Lipt. Sv. Mikuláš—Kremnica — 2 razy

žel. tr. Brezno—Tisovec — 1 raz.

V boji sa medzi týmito prechodmi uskutočnil prechod železničnej trate Jelšava—Plešivec.

Prechody hradských

Brigáda prekročila za pochodov pri plnení svojich bojových úloh 10 hradských 19 ráz:

hradskú Valaská—Králova Lehota	— 3 razy
„ Turč. Sv. Martin—Kremnica	— 2 razy
„ Brezno—Červená Skala	— 3 razy
„ Muráň—Červená Skala	— 2 razy
„ Telgárt—Vernár	— 2 razy
„ Jelšava—Plešivec	— 1 raz
„ Telgárt—Mlynky	— 1 raz
„ Tisovec—Muráň	— 3 razy
„ Tisovec—Hnúšťa	— 1 raz
„ Tisovec—Brezno	— 1 raz

Medzi týmito prechodmi sa uskutočnili v boji prechody 3 ciest:

Mlynky—Červená Skala

Muráň—Červená Skala

Turčiansky Sv. Martin—Kremnica.

Prechody riek

Brigáda prekročila 4 horské rieky rýchleho toku 9 ráz:

Hron	— 2 razy
Turiec	— 2 razy
Čierny Váh	— 4 razy
Muráň	— 1 raz

Bojové akcie brigády

Bojová činnosť brigády sa delí na niekoľko samostatných období.

Od pristátia výsadkovej skupiny do 27. augusta 1944 sa jednotka zaoberala činnosťou, získavaním miestneho obyvateľstva do partizánskych oddielov, rozkladáním slovenských vojsk, ktoré boli v službe Nemcov, a ich včlenením do partizánskych oddielov, organizovaním a formovaním partizánskych brigád. Len čo partizánska brigáda po 20 dňoch vzrástla z 8 ľudí na 360, bola ďalej reorganizovaná od 12. septembra 1944 na brigádu, zloženú zo 4 partizánskych oddielov. V tomto období partizánsky oddiel nerobil nijaké bojové akcie.

V druhom období, od 27. augusta do 15. októbra 1944, činnosť brigády charakterizujú aktívne útočné bojové akcie proti posádkam a vojenským pododdeľom Nemcov a súčasne nábor miestneho obyvateľstva do partizánskych oddielov.

Od 15. 10. 1944 do 26. 11. 1944 — tretie obdobie bojovej činnosti brigády — bolo spojené s potlačením Slovenskej národnej republiky nemeckými vojskami. V tomto období zvädzala brigáda spolu s československými brigádami a inými partizánskymi zväzkami úporné, prudké boje na obranu Slovenskej národnej republiky proti narážajúcim hordám nemeckých barbarov.

Od 26. 11. 1944 do 1. 2. 1945, v poslednom období po porážke Slovenskej republiky nemeckým vojskom, brigáda odišla do hôr a zvýšila diverznú činnosť, prešla na čisto partizánske metódy vedenia vojny, na zriaďovanie pascí na nepriateľské komunikácie, útočila na nepriateľské posádky a vyššie vojenské jednotky a robila diverznú činnosť na železniciach.

Treba poznamenať, že príslušníci brigády, zakalení v útočných bojoch a vycho-

vaní v bojových tradíciách brigády v duchu sebaobetavého boja s nemeckými okupantmi, bojovali hrdinsky a statočne s nepriateľom, ktorého sily boli veľa ráz v prevahe. Treba poznamenať, že kontingent bojovníkov našej brigády bol zložený zo slovenskej mládeže, ktorá ešte neslúžila v armáde, a len malú skupinu tvorili bývalí ruskí zajatci a slovenskí vojaci. Našich partizánov viedlo neprekonateľné želanie zničiť nepriateľa, ktorý chcel zotročiť všetky slobodmilovné národy Európy, a preto prejavovali v bojoch s nepriateľmi statočnosť a odvahu. Vďaka vysokej disciplinovanosti a morálnemu stavu partizánov vedela brigáda v pomerne krátkych šiestich mesiacoch spôsobiť nepriateľovi hmatateľné straty na živej sile a technike a dezorganizovať jeho tyl.

Jánošíkova brigáda sa zúčastnila v uplynulom období dovedna na 80 bojoch a bojových operáciách. Medzi nimi bolo 12 veľkých operácií za dobytie miest a veľkých obcí a 68 malých.

Veľké boje sa zvedli o dobytie miest a dedín: Ružomberok, Liptovský Sv. Mikuláš, Telgárt, Turčiansky Sv. Martin, Vondrišiel, Zvolen, Mlynky, Jelšava, Chyžná Voda, Nižná Suňava, Liptovská Teplička.

Podľa charakteru bojových akcií možno operácie rozdeliť na:

útočné	— 26
obranné	— 7
stretné	— 17
prepady	— 30.
[...] ¹	

AŮDS KSU Kijev.* Fond 127, op. 1, a. j. 1/3-11. Originál. Rukopis. (Z ruštiny preložil JŠ.)

581

1945, marec 18. Kijev. — Zo zprávy o bojovej činnosti 1. partizánskej brigády J. V. Stalina (A. S. Jegorov), predloženej Ukrajinskému štábu partizánskeho hnutia.

Zpráva o bojovej a politickej činnosti 1. partizánskej brigády J. V. Stalina

Veliteľ brigády — hrdina Sovietskeho sväzu A. S. Jegorov, komisár — G. S. Mylnikov, náčelník štábu — A. P. Ržeckij.

7. augusta 1944 o 14,00 z rozhodnutia ÚV KS(b)U a podľa rozkazu generálporučíka Strokača oddiel sa pripravil na odlet. Stav oddielu k tomuto dňu bol nasledovný:

1. Veliteľ oddielu: kapitán Alexej Semjonovič Jegorov, narodený r. 1914, Rus, člen strany, vyznamenaný Leninovým radom a medailou Partizán Vlasteneckej vojny I. stupňa.

2. Komisár oddielu: Grigorij Sergejevič Mylnikov, narodený r. 1921, Rus, kandidát VKS(b), vojenská hodnosť — nadporučík, vyznamenaný Radom červenej hviezdy, medailou Partizán Vlasteneckej vojny I. stupňa.

3. Náčelník štábu oddielu: Anatolij Pavlovič Ržeckij, narodený r. 1914, Ukrajinec, kandidát VKS(b), invalid Vlasteneckej vojny.

¹ Zpráva ďalej pokračuje. V 12 častiach sa podrobne opisuje priebeh jednotlivých bojových operácií, diverzná a prieskumná činnosť, politická práca brigády medzi obyvateľstvom, rozoberá sa zdravotná a spojovacia služba brigády atd.